

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име Судимац, Љубиша, Нина
 Датум и место рођења 2. 8. 1991. у Прокупљу

Основне студије

Универзитет Универзитет у Нишу
 Факултет Филозофски факултет
 Студијски програм Србистика
 Звање Дипломирани филолог
 Година уписа 2010.
 Година завршетка 2014.
 Просечна оцена 9.90

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет Универзитет у Нишу
 Факултет Филозофски факултет
 Студијски програм Филологија, Модул за српски језик
 Звање Мастер филолог
 Година уписа 2014.
 Година завршетка 2015.
 Просечна оцена 10.00
 Научна област Српски језик
 Наслов завршног рада *Настава акцената од актуелног ка перспективном*

Докторске студије

Универзитет Универзитет у Нишу
 Факултет Филозофски факултет
 Студијски програм Филологија
 Година уписа 2015.
 Остварен број ЕСПБ бодова 140
 Просечна оцена 9.93

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације *Акустички квалитет вокала у типично регионалним варијететима српског језика*
 Име и презиме ментора, звање Александра Лончар Раичевић, ванредни професор
 Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације Број одлуке: 8/18-01-008/18-027; Датум: 13. 11. 2018. године

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна 578 страна
 Број поглавља 8 поглавља плус *Литература, Прилози и Биографија аутора*
 Број слика (шема, графика) 169 слика
 Број табела 217 табела
 Број прилога 16 прилога расподељених у пет насловљених целина

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Судимац, Нина. 2020. Трајање вокала у два регионална варијетета српског језика. <i>Актуелна питања фонетике и фонологије српског језика</i>. Андрићев институт–Вишеград: Андрићград, 5–6. октобар, 2020, 271–297. ISBN 978-99976-21-65-8.</p> <p>У овом раду представљени су резултати истраживања у два регионална варијетета српског језика – крушевачком и лесковачком, где је мерено трајање наглашених и ненаглашених вокала [a], [e], [i], [o] и [u]. Корпус за анализу представљале су двосложне речи у четири нормативно очекиване категорије без неакцентоване дужине (нпр. <i>kàпак, kǎпа, kâпи, pâтак</i>). Подаци су добијени мерењем параметара трајања помоћу софтверског пакета за обраду говора (<i>PRAAT</i>, верзија 6.0.14, Voersma & Weenick 2016), а потом и обрађени квантитативним путем – <i>SPSS</i> (верзија 24.00). Резултати спроведеног истраживања показују да се трајање наведених вокала манифестује различито у испитиваним варијететима и да представља важан регионални маркер на основу кога се могу препознати и идентификовати говорници.</p>	M45
2	<p>Судимац, Нина. 2019. Вокалски квантитет у светлу ставова према варијететима српског језика. <i>Октоих: Часопис Одјељења за српски језик и књижевност Матице српске - Друштва чланова у Црној Гори IX/10</i>, 37–53. УДК 811.163.4'342.41.</p> <p>Рад доноси поглед на акустичку природу вокалског квантитета у седам варијетета српског језика, а добијени подаци повезани су са ставовима које су стотину и два испитаника исказала према наведеним варијететима. Ово истраживање испитује везу између акустике и ставова према варијететима на основу једног параметра – квантитета наглашених вокала. У првом делу рада измерен је квантитет вокала [a], [i] и [u] у седам регионалних варијетета српског језика, а корпус за анализу представљале су речи ексцерпирание из текста (везани говор). У другом делу рада приказани су отворени коментари испитаника према вокалском квантитету у варијететима. У закључним напоменама представљена је веза између изнетих ставова и резултата акустичких мерења.</p>	M51
3	<p>Судимац, Нина. 2018. Ставови средњошколаца према осам урбаних варијетета српског језика. <i>Српски језик: студије српске и словенске</i>, 23, 1, 2018, 561–580. ISSN 0354-9259, УДК 811.163.41'27 316.644- 057.874:811.163.41'28.</p> <p>Ставови према језичким варијететима представљају веома важне факторе у друштвеној интеракцији и тесно су повезани са перцепцијом друштвеног статуса (моћи) и солидарности (блискости), посебно када су у питању прозодијска обележја говора. У раду су представљени ставови 102 средњошколца са подручја Ниша и Благац према осам различитих урбаних варијетета српског језика. За потребе истраживања снимљено је осам изворних говорника различитих варијетета, те је индиректним и директним методама показано да се експлицитни и имплицитни ставови испитаника разликују и да начин говора поједница утиче на перцепцију од стране испитаника и додељивања особина у погледу друштвеног статуса, солидарности и лингвистичких перформанси говора.</p>	M24
4	<p>Судимац, Нина. 2016. Социофонетски поглед на српске језичке варијетете – Перцепција. Акустика. Ставови. <i>Philologia Mediana</i>, VIII/8. Ниш: Филозошки факултет, Универзитет у Нишу, 555–586. (ISSN 1821-3332; UDK 811.163.41'342.8:81'27 81'342.1 81'342.41).</p> <p>У раду су повезане акустичке и лингвистичке одлике седам урбаних варијетета српског језика са ставовима које су 102 испитаника доделила говорницима – представницима одабраних варијетета. Најпре је посматрана перцептивна моћ испитаника путем отворених коментара, а након тога су анализирани особине издвојене као аудитивне/лингвистичке, са једне, и акустичке, са друге стране, које су подвргнуте спектралној анализи помоћу софтверског пакета <i>Praat</i>. Акустичка анализа обухватила је поређење формантних фреквенција вокала. Перцептивна моћ испитаника, отворени коментари и описивање регионалних варијетета повезани су са резултатима акустичке анализе чиме је показана повезаност између изнетих ставова и резултата, као и који се параметри показују као јачи аргументи за додељивање оцена.</p>	M51

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

ДА НЕ

У *Правилнику о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације* Универзитета у Нишу као обавезан услов за приступање одбрани докторске дисертације из поља друштвено-хуманистичких наука наводи се „најмање један рад студента који је повезан са садржајем докторске дисертације, у којем је он први аутор, објављен или прихваћен за објављивање у часопису са листе часописа категорисаних од стране министарства надлежног за науку” (члан 20, став 3). Кандидат Нина Љ. Судимац испуњава овај услов с обзиром на то да је објавила четири ауторска рада у часописима са листе категорисаних извора Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. У свим наведеним радовима разматрају се питања која су у директној вези са темом и предметом рада докторске дисертације.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Докторска дисертација под називом *Акустички квалитет вокала у типично регионалним варијететима српског језика* кандидата Нине Љ. Судимац има осам поглавља које можемо систематизовати у три целине: теоријски постулати и преглед савремених радова у светској и српској науци о језику, методолошке поставке рада и анализа и интерпретација спроведеног експерименталног истраживања.

У првом делу рада приказан је преглед најважније фонетске и социофонетске литературе, као и закључци до којих су истраживачи долазили вишегодишњим радом, дати су основни погледи на вокале као акустичке и артикулационе јединице и сагледани они параметри који представљају основ за спроведено истраживање. С обзиром на то да социофонетика као лингвистичка дисциплина проучава фонетске варијанте које су настале као резултат говорних остварења у различитим друштвеним контекстима, аутор је разматрао поједине друштвене факторе (полне и регионалне варијације) који утичу на начин изговора (остварење фонема, акцената и интонације).

У другом делу рада описане су основне методолошке поставке спроведеног истраживања. Ова целина садржи девет потпоглавља која представљају дескрипцију сваке секвенце, од формулисања теме, њеног значаја, циљева и хипотеза, до спровођења самог експеримента и обраде добијених података: *Истраживање, Предмет рада, Циљеви рада, Хипотезе, Испитаници, Корпус, Варијетети, Снимање, Методе рада – Акустичка анализа стимулуса и Статистичка обрада података*. Аутор дисертације је аналитички и прегледно описао сваки методолошки поступак у раду, јасно и табеларно приказао све параметре које је проучавао и представио начин на који су стимулуси обрађивани у програму *Praat* – метода *formant tracking*.

У трећем, аналитичком делу, извршене су дескрипција и експланација добијених података, а мерења су приказана у односу на фактор чији је утицај тестиран на реализацију вредности. Резултати су представљени јасно и прегледно, уз бројне табеларне и графичке илустрације (о чему сведочи број слика и графикана који су дати на почетку Извештаја), помоћу програма за нормализацију добијених вредности формантних фреквенција – *The Norm* (Thomas–Kendall 2007). Аутор приказује вредности формантних фреквенција и трајања вокала у наглашеним и ненаглашеним, посттоничним слоговима у продукцији испитаника и мушког и женског пола. Такође је провераван и утицај пола на манифестацију вредности. Последња два поглавља дисертације представљају упоредну анализу добијених вредности, приликом које су упоређени и укрштени добијени подаци у односу на сваку испитивану варијаблу – регионални варијетет. Јасно, систематично и методолошки утемељено истакнути су они акустички параметри који могу бити означени као регионални маркери испитиваних зона. У овом делу аутор врши и дискусију са резултатима претходних истраживања.

Дисертација се завршава поглављем *Литература* које броји 218 коришћених извора и *Прилозима* где се налазе документа – поред осталог, социодемографски упитник, коришћени корпус и подаци о испитаницима који су учествовали у експерименталном истраживању.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Докторска дисертација *Акустички квалитет вокала у типично регионалним варијететима српског језика* написана је у складу са образложењем датим у пријави теме. Кандидат је успешно написао, обликовао и формирао докторску дисертацију и остварио све предвиђене теоријске, експерименталне и научне циљеве. Имајући у виду да је српска територија језички раслојена, а у домену акустичких испитивања недовољно описана, кандидат је сматрао да је оваква тема неопходна и да ће резултати њеног истраживања бити изузетно важни за науку о језику, пре свега за фонетска и фонолошка проучавања. Анализом материјала квалитативним, кивантитативни и статистичким методама, аутор даје

ширу слику о реализацији акустичког квалитета вокала у регионалним варијететима српског језика који до сад нису описани – у Лесковцу, Крушевцу, Ужицу и Горњем Милановцу. У дисертацији се најпре указује на оно што је универзално у вокалском систему савременог српског језика, а затим на оно што је специфично и условљено регионалним пореклом испитаника. Кандидат је успешно описао реализацију свих акустичких параметара у односу на формулисане језичке и ванјезичке факторе који су предвиђени пријавом докторске дисертације – формантну фреквенцију и трајање вокала и у наглашеним и у ненглашеним силабемама.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Докторска дисертација кандидата Нине Љ. Судимац, *Акустички квалитет вокала у типично регионалним варијететима српског језика*, значајна је за област српског језика, пре свега за поље (акустичке) фонетике и фонологије, као и за социолингвистику, социофонетику, прозодију. Тема доктората је савремена, актуелна и недовољно истражена, те су сви закључци и запажања до којих је дошао аутор и те како важни за науку. Темом докторске дисертације обухваћени су квалитативни описи вокалске продукције кроз параметре формантних фреквенција и трајања вокала у градовима који предствљају урбане говорне центре и који до сада нису испитивани. Анализа обухвата и статистички приступ обради добијених вредности, те је проверавано да ли постоји веза у реализацији испитиваних параметра и конкретно дефинисаног фактора. На тај начин проширене су и употпуњене дијалекатске спознаје о вокалском систему српског језика – у правцу испитивања урбанолеката, а пружен је допринос фонетским описима формантних фреквенција и трајања вокала у истим експерименталним условима. Добијени подаци биће значајни и за форензичку фонетику, јер се у раду указује на чињеницу који испитивани акустички параметри могу бити означени као регионални маркери описаних варијетета.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Кандидат је у изради докторске дисертације показао посвећеност, темељност, самосталност и изузетну способност за бављење научним радом. Издвојена фонетска, фонолошка, социолингвистичка и социофонетска литература успешно је примењена у аргументацији и спроведеној анализи чиме је показано да аутор прати актуелна дешавања у домаћој и светској науци о језику. Кандидат је детаљно проучио и применио теоријске постулате из области којој докторска дисертација припада, усвојио и применио адекватну, савремену, сложену и разгранату методологију, направио основ за сопствена експериментална истраживања, спровео их и успешно анализирао (квалитативном и квантитативном методом), а затим детаљно образложио добијене резултате. Докторска дисертација представља важан допринос науци о језику и резултат је самосталног научног рада кандидата.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

Докторска дисертација кандидата Нине Љ. Судимац, *Акустички квалитет вокала у типично регионалним варијететима српског језика*, израђена је у складу са образложењем датим у пријави теме и садржи све научно релевантне елементе. Написана је савременом и научно утемељеном методологијом, а поглавља у којима се описује испитивани феномен заснивају се на анализи материјала добијених спровођењем експерименталних истраживања. Тема докторске дисертације представља оригиналан научни допринос области фонетике и фонологије српског језика.

Имајући у виду све изнете карактеристике овог научног истраживања, Комисија у наведеном саставу једногласно **позитивно оцењује и прихвата** израђену докторску дисертацију кандидата Нине Љ. Судимац и предлаже Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу да усвоји позитивну оцену урађене докторске дисертације и да одобри њену јавну одбрану.

КОМИСИЈА

Број одлуке НСВ о именовану Комисије	8/18-01-005/21-031	
Датум именовања Комисије	26. 5. 2021. године	
Р. бр.	Име и презиме, звање	
1.	Др Софија Милорадовић, редовни професор	председник
	Српски језик / Српска филологија и лингвистика (Научна област)	Институт за српски језик САНУ у Београду (Установа у којој је запослен)
2.	Др Александра Лончар Раичевић, ванредни професор	ментор, члан
	Српски језик (Научна област)	Филозофски факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)

3.	Др Татјана Пауновић, редовни професор	члан	
	Англистичка лингвистика (Научна област)	Филозофски факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)	
4.	Др Мирјана Илић, ванредни професор	члан	
	Српски језик (Научна област)	Филозофски факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)	

Датум и место:

7. 6. 2021. године, Ниш